

2. Královská 4:42-44

„Potom přišel jakýsi muž z Baal-šališi a přinesl muži Božímu chléb z prvního obilí, dvacet ječných chlebů, a v ranci čerstvé obilí. Elíša řekl: „Dej to lidu, ať jedí.“ Ten, který mu přisluhoval, namítl: „Cožpak to mohu předložit stu mužů?“ Ale on odvětil: „Dej to lidu, ať jedí, neboť toto praví Hospodin: ‚Budou jíst a ještě zůstane.‘“ Předložil jim to a oni jedli a ještě zůstalo podle Hospodinova slova.“

Markovo evangelium 8:1-10

Když s ním v těch dnech opět byl velký zástup a neměli co jíst, zavolal si učedníky a řekl jim: „Je mi líto zástupu, neboť již tři dny jsou se mnou a nemají co jíst. Když je pošlu domů hladové, zemdlí na cestě; vždyť někteří z nich jsou zdaleka.“

Jeho učedníci mu odpověděli: „Odkud by kdo mohl tady na poušti vzít chléb, aby všECKY nasýtil?“

Zeptal se jich: „Kolik chlebů máte?“ Řekli: „Sedm.“ Nařídil tedy zástupu usednout na zem; vzal těch sedm chlebů, vzdal díky, lámal a dával svým učedníkům, aby je předkládali; oni je předložili zástupu. Měli i několik rybiček; vzdal za ně díky a nařídil, aby je také předkládali. I jedli, nasýtili se a sebrali zbylých nalámaných chlebů sedm košů. Těch lidí bylo asi čtyři tisíce. Pak je propustil. Hned nato vstoupil se svými učedníky na loď a připlul do končin dalmanutských.

Nedal jim košem!

Nasycení velkého počtu lidí je v Markově evangeliu dvakrát. Poprvé (6:30-44) to bylo na pět tisíc mužů a podruhé - bez specifikace - čtyři tisíce lidí.¹

Poprvé, Ježíšovi učedníci, sami hladoví, organizují piknik pro pět tisíc chlapů, ženy a děti nepočítaje. A mají na to pět chlebů a dvě ryby. A především Ježíš věří, že je nasytí. Děkuje za jídlo a láme - a oni Ježíše následují a rozdávají. Ježíš věří, že to, co mají, bude stačit. A stačilo! Skoro jako s tím Elíšou, že?

A podruhé zase s Pánem Ježíšem posloužili čtyřem tisícům lidí. Ti lidé přišli zdaleka a byli vyhladovělí. A zase bylo jídla dost. A dokonce jsou zbytky... Dvakrát z ničeho, dobře - tak z mála - pro tolik lidí.

To je dvojí nasycení. Skoro jako po cestě z Egypta na poušti (Exodus 16 Mana a Numeri 11 Křepelky). A na obou místech se Izrael děsil, že buď nemá co jíst a nebo, podruhé, že už se to nedá jíst - to, když už manu nemohli ani vidět. Je to tak lidské

Ježíšových učedníků, podobně jako těch Izraelitů na poušti, se vytrvale držela materialistická představa. V obou příbězích o nasycení tisíců - my četli ten druhý - se omlouvají, že mají málo... A teď ten evangelijní humor: Materialismus s nimi pořádně zacloumal vzápětí po našem příběhu o nasycení, když byli na lodi. Totiž, zapomněli si vzít s sebou chleby na cestu. Zděsili se, že nemají chleba sami pro sebe. A Ježíš jim připomínal: „**Když jsem lámal těch pět chlebů pěti tisícům, kolik**

¹ Evangelisté Marek a Matouš mají rádi zdvojené příběhy, častěji se počítá s jakýmsi echem, s ozvěnou jejich psaní. Namátkou u Marka: Nasycení 6:30-44 a 8:1-9; Cesta přes vodu 6:45-52 a 8:10; Rozhovor o chlebu 7:24-30 a 8:22-26; Uzdravení 7:31-37 a 8:22-26

plných košů nalámaných chlebů jste sebrali?“ Řekli mu: „Dvanáct.“ „A když sedm chlebů čtyřem tisícům, kolik plných košů nalámaných chlebů jste sebrali?“ Odpověděli mu: „Sedm.“ Řekl jim: „Ještě nechápete?“ (Markovo evangelium 8:19n)

Lehko se to soudí. Kázání není proti materialismu. Moje slova nemají nikoho soudit a vynášet se nad spoustami lidí, že si nedovedou zabalit svačinu a trochu se o sebe postarat. Neumí plánovat. A nechci rýpat ani do učedníků. Přece, po pravdě, s námi je to úplně stejně. Z mála k tomu, že na každého vyjde a ještě zbude... Tomu se prostě dá těžko věřit.

Evangelium nás staví před zjevný div. Pro Ježíše nebylo zajímavé dělat chleba z kamení,² jak jej ďábel nabádal ve svém pokoušení, ale pro našeho Pána je daleko lepší udělat ze chleba další chléb. A Ježíš to dělal to s požitkem a s vděčností. Vždycky na začátku, i v našem příběhu, nejprve poděkoval Otci v nebesích a pak velmi organizovaně, až velitelsky řídil pomoc zástupům. Dělá tak to, co potřebujeme i dnes!

Přidám k tomu několik poznámek:

a) Jak jsem řekl, když nemáme my sami pro sebe, přepadá nás tíseň jako učedníky. Když jde o jiné, že oni nemají, máme pocit nedostatečnosti, vlastní slabosti. Jako bych to neznal, máme dojem, že jsme nezajímaví, vlastně neschopní, nemocní a že nemáme, co dát. A navíc, tady je to pro druhé, tedy pro pohany. Tohle druhé nasycení tisíců se stalo zjevně v pohanských krajích. Že to bylo pro pohany, pro ty cizí, říkají detaily: V prvním i druhém nasycení se mluví o porcích, které zbyly. A pokaždé jsou v jiném typu košů. A v tom našem příběhu (v podání obou evangelistů) jsou zbylé porce na plochých koších, které požívali Řekové, pohané.³

A pak o tom nasycení pohanů svědčí ta čísla: Sedm chlebů je pro sedmdesát národů, tak si říkali Židé o potomstvu Šemově, Chamově a Jefetově, které jim Pán Bůh dal po potopě (Genesis 10). A taky těch sedmdesát jiných učedníků (Lukášovo evangelium 10:1-12) šlo po těch dvanácti. Těch sedmdesát je obec misionářů určená pro pohany, podobně jako sedm jáhnů poté, co se ozvaly řecké vdovy v Jeruzalémě (Skutky apoštolů 6:1-7). To je řeč čísel, tak běžná v Bibli. Tak: Dobrou mys! Máš, co předat. A předávej všem, i těm cizím!

b) Ti lidé přišli zdaleka a byli vyhladovělí. My bychom nezačali vděčností, jako Ježíš, ale pořádným pokáráním. Mluvil by se o naprosté nezodpovědnosti, se kterou se lidé vydali na cestu. To si nenaplánovali lépe? Ježíš neřeší okolnosti, ale samotný původ nouze. Mají hlad. Tak dá to, co má a co může dát. Nevezme si ty zástupy na zodpovědnost. Ani jednou, ani podruhé,

² To spíše lidi z kamení! Když Jan Křtitel říká: „Nemyslete si, že můžete říkat: ‚Náš otec je Abraham!‘ Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit děti z tohoto kamení.“ (Matoušovo evangelium 3:9) tak se Ježíš k tomu přiznává svým „Odpověď: Pravím vám, budou-li oni mlčet, bude volat kamení.“ (Lukášovo evangelium 19:40)

³ Řecky *spuris* a v prvním nasycení (Markovo evangelium 6:30-44) jde o typicky židovský koš, řecky *kofinos*. V některých překladech se překládá jako nůše.

neuváže si je na krk - však oni by jej - v jednom z těch příběhů - šmahem udělali králem. To on nepotřebuje. Ale dá jim to, co má. A je pro všechny. To se máme naučit. Dát to, co máme.

Možná se ti lidé zaopatřit ani nemohli. Nouze mívá hluboké důvody jako u dnešních běženců. Jako u našich zmatených sousedů. Ale vůbec se tu neřeší důvody a zavinění. Hloupých řečí o nepřizpůsobivých a o emigrantech si ve volebních kampaních vyslechneme ještě dost. Proto je třeba říci nahlas: Evangelium chápe zmatené davu víc, než si dovedeme představit. Ježíšův pohled na okolí říká hodně: „**Když viděl zástupy, bylo mu jich líto, protože byli vysílení a skleslí jako ovce bez pastýře.**“ (Matoušovo evangelium 9:36) Ač všechny ty důvody neumíme vyřešit, přistupujeme k té nouzi lidí bez Boha s porozuměním. Nesmíme si nechat vzít citlivost!

- c) Pán Ježíš si bral přítomnost těch lidí osobně. Mluví o nich, jako by je znal: „**Je mi líto zástupu, neboť již tři dny jsou se mnou a nemají co jíst. Když je pošlu domů hladové, zemdlí na cestě; vždyť někteří z nich jsou zdaleka.**“ (8:2-3) Tady snad jen to, že si Ježíš vždycky považoval a považuje, když s ním někdo chce být. Má k bezejmennému davu vztah. Nepřišel jen tak, že jej pozvala agentura. Naše životy mohou být také osobnější. Lidé jsou s námi a my za ně neseme odpovědnost.
- d) Nasytit pohany, ty cizí, zaujmout je a dát jim to, co skutečně potřebují a po čem hladoví, to my nemůžeme... Sotva tak obstaráme sebe, omlouváme se s pocitem nedostatečnosti a vlastní slabosti. Když jim nemůžeme dát to, co chceme my, a v takovém množství a kvalitě, v jakých bychom si tu pomoc představovali, váháme a nakonec nedáme nic.

Ale Pán Ježíš úplně obrací myšlení učedníků. Nikdy to nasycení na nich nenechá. Obsahem či kvalitou. A nechce, aby to dělali sami... My zázraky neděláme. To je jeho práce. My jen předáváme, co jsme přijali. My přisluhujeme Boží dobrotě a milosti. A Pán Ježíš v tom děkování nad chleby a přílohou dává najevo, že on sám taky jen přijímá a dává dál. To tajemství naší péče o okolí není dostatek, ale vděčnost.

Starocírkevní perikopy dávaly k tomu evangeliu dovětek z apoštolského dopisu, který vyjadřuje porozumění naší bídě a pocitům nedostatečnosti:

„**Mluvíím názorně z ohledu na vaši lidskou slabost: Jako jste se dříve propůjčovali k službě nečistotě a nepravosti k bezbožnému životu, tak se nyní dejte do služby spravedlnosti k posvěcení. Když jste byli služebníky hříchu, měli jste svobodu od spravedlnosti; jaký jste tehdy měli užitek z toho, zač se nyní stydíte? Konec toho všeho je přece smrt.**

Avšak nyní, když jste byli osvobozeni od hříchu a stali se služebníky Božími, máte z toho užitek, totiž posvěcení, a čeká vás život věčný. Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“

Římanům 6:19-23